

bir xəyal qur...

Kitabın sahibi

Oxu tarixi

Ürək ver

BALACA QARA BALIQ

SƏMƏD BEHRƏNGİ

Fars dilindən tərcümə:

Ariz Tarverdiyev

İllüstrator:

Nəcməddin Asma

Koordinator: Amin
Redaktor: Toğrul MUSAYEV
Korrektor: Flora ƏLİYEVƏ
Dizayn və tərtibat: İsmayıl SÜLEYMANLI

صمد بهرنگی
ماهی سیاه کوچولو

Səməd Behrəngi
BALACA QARA BALIQ

Bakı, "Simurq" Nəşriyyatı – 2023, 80 səh.

© Səməd Behrəngi / 1968

© Parlaq İmzalar MMC / 2023

Kitabın bütün hüquqları qorunur. İcazəsiz olaraq hər hansı vasitə ilə nəşri və yayımlanması qadağandır.

Simurq Nəşriyyatı | 14

SİMURQ – Parlaq İmzalar MMC-yə məxsus markadır.

www.parlaqimzalar.az
simurq@parlaqimzalar.az
facebook.com/simurqkitab
0559697259 / 0559897259

Mətbəə: "AVE PRINT" MMC
Çap tarixi: 03.04.2023
Sifariş: 04(19)/23

Səməd Behrəngi 1939-cu il iyunun 24-də Təbriz şəhərində anadan olub. İlk təhsilini elə orada alan Behrəngi məktəbi bitirdikdən sonra kənd-kənd gəzərək müxtəlif bölgələrdə ibtidai sinif müəllimi kimi çalışıb. 1958-ci ildə Təbriz Universitetinin Filologiya fakültəsinin ingilis dili bölməsinə qəbul olub.

Behrəngi uşaqlar üçün hekayələr yazmaqla yanaşı, Azərbaycan nağıllarını toplayıb, onları fars dilinə çevirib. Dövrünün Əhməd Şamlu, Furuğ Fərruxzad kimi məşhur şairlərinin şeirlərini isə Azərbaycan dilinə çevirib.

Ona dünya şöhrəti gətirən əsəri – “Balaca Qara Balıq” 1968-ci ildə çap olunub. Kitab 1974-cü ildə illüstrasiyalarına görə Hans Xristian Andersen mükafatına layiq görülüb. Behrənginin əsərləri italyan, fransız, ingilis, türk dillərinə tərcümə olunub.

Yazıçı 1967-ci il avqustun 31-də Cənubi Azərbaycanın Xumarlı yaşayış məntəqəsi yaxınlığında Araz çayında müəmmalı şəkildə boğularaq ölüb.

Ariz Tərverdiyev 1988-ci il noyabrın 5-də anadan olub. 2006-cı ildə BDU-nun Şərqsünaslıq fakültəsinin fars dili və ədəbiyyatı bölməsinə qəbul olub. 2010-cu ildə elə həmin universitetin Şərqsünaslıq fakültəsinin magistratura pilləsində İran ədəbiyyatı üzrə ali təhsilini davam etdirib.

7 roman, 3 şeir məcmuəsini dilimizə qazandıran tərcüməçi daha çox məşhur İran yazıçısı Mustafa Məsturun əsərlərinin tərcüməsi ilə tanınıb. Ariz Tərverdiyev tərcümə və ədəbi əlaqələr sahəsində xidmətlərinə görə 2015-ci ildə Təbriz Universitetinin fəxri mükafatına layiq görülüb.

Uşaqlara müraciət

Uşaqlar, gələcək, şübhəsiz, sizin əlinizdədir. Bu, yaxşısıyla da, pisiylə də sizindir. Siz istəməyiniz də, istəməyiniz də, böyüyəcək, zamanla birgə irəliləyəcəksiniz. Atanızın, böyüklərinizin ardınca gedib onların yerini tutacaq, hər şeyi əldə edəcəksiniz. Həyata pisiylə, yaxşısıyla sahiblənəcəksiniz. Kasıblıq, zülm, zorakılıq, ədalət, xoşbəxtlik, qəm-qüssə, tənhalıq, kömək, iş, işsizlik, zindan və azadlıq, xəstəlik və çarəsizlik, aclıq, lüt-üryan, səfil həyat kimi cəmiyyətin yüzlərlə yaxşı və pis tərəfləri ilə qarşılaşacaqsınız. Xəstəliklərə çarə tapmaq üçün əvvəlcə onun səbəbini tapmaq lazımdır. Məsələn, həkim xəstəni müalicə edərək əvvəlcə o

xəstəliyi törədən virusları axtarıb tapır, sonra isə onun əleyhinə dərman verir. İctimai xəstəlikləri də aradan qaldırmaq üçün bu işi görməliyik. Sağlam bədəndə xəstəlik olmaz. Sağlam cəmiyyətdə də xəstəlikdən heç bir əlamət olmamalıdır.

İstismar, hədə-qorxu, zorbalıq, yalan, iftira, oğurluq, savaşı kimi xəstəliklərə ancaq qeyri-sağlam cəmiyyətlərdə rast gəlinir. Bütün bu xəstəlikləri müalicə etmək üçün onu yaradan səbəbləri tapmalıyıq. Həmişə özünüə sual verin, məsələn, nəyə görə sinif yoldaşınızı toxuculuq fabrikində işləməyə göndərirlər? Niyə bəzi insanlar oğurluq edirlər? Nəyə görə hər yerdə müharibə gedir, qan tökülür? Öləndən sonra, görəsən, nə olur? Bu dünyaya gəlməmişdən qabaq mən nə idim? Dünyanın sonu necə olacaq? Müharibələr, aclıq, səfalət nə zaman bitəcək? Cəmiyyəti və onun problemlərini anlayanadək beyninizdə minlərlə bu cür sual yaranacaq. Onu da bilin ki, cəmiyyət evinizin dörd divarından ibarət deyil. Bizim həmvətənlərimizin yaşadığı hər bir nöqtə cəmiyyətin bir parçasıdır. Ucqar kəndlərdən tutmuş böyükü-küçüklü

şəhərlərə, palçıqlı, lehməli kənd yollarından şəhərin təmiz küçələrinə, kasıb kəndlilərin milçəklərlə dolu kiçik, qaranlıq daxmalarından tutmuş varlı şəhərlilərin dəbdəbəli, nəhəng qəsrlərinə kimi, əkinçi, fəhlə, toxucu övladlarından tutmuş hər gün ən pis halda toyuqlu plov, hinduşka, banan, portağal yeyən uşaqlara qədər... Bu cəmiyyət sizə atalarınızdan miras qalıb. Siz atalarınızdan qalan mirası övladlarınıza olduğu kimi ötürməməlisiniz. Çalışın pis işlər görməyin, hətta bu vərdişləri birdəfəlik tərk edin. Yaxşılıq üzərinə yaxşılıq əlavə edin. Pisliklərə çarə tapın, ya da onu yerli-dibli məhv edin. Cəmiyyət olduğu kimi qorunub saxlanılması bir əmanət deyil.

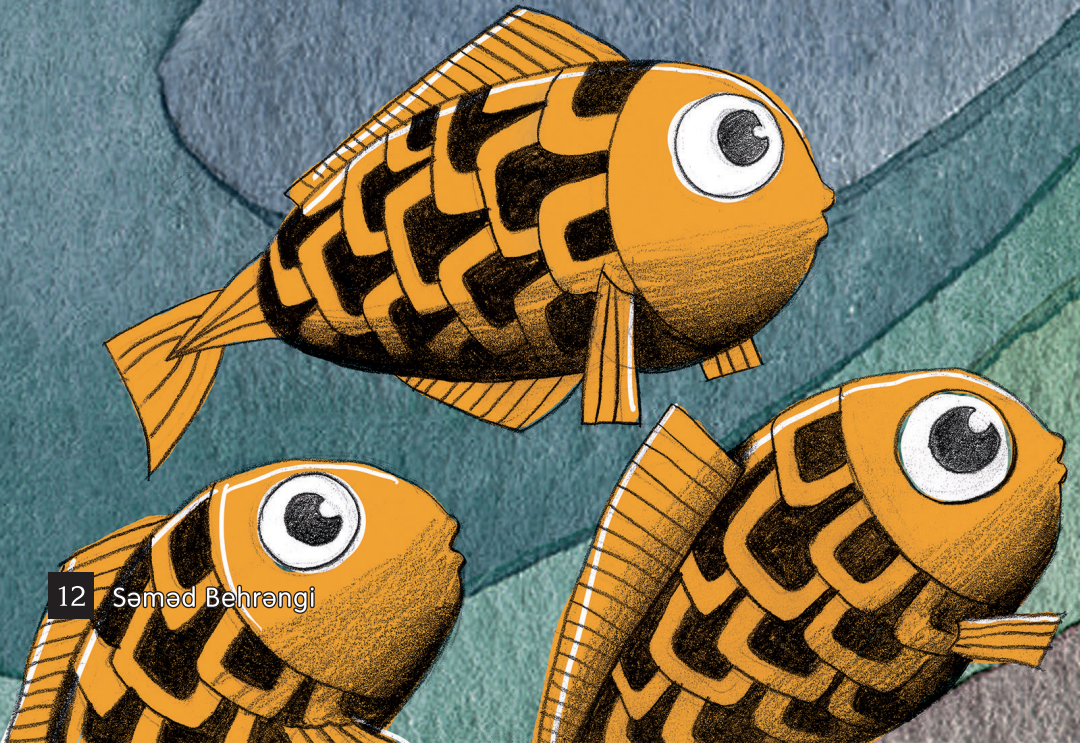
Cəmiyyəti tanımaq, çoxsaylı suallara cavab tapmaq üçün bir neçə yol var. Məsələn, kəndlərə, şəhərlərə səfər etmək, müxtəlif insanlarla ünsiyyət qurmaq, onları dinləmək bu yollardan biridir. Başqa bir yol isə kitab oxumaqdır. Əlbəttə, hər kitabı deyil. Bəziləri deyirlər ki, hər kitab bircə dəfə oxunmağa dəyər. Bu, cəfəngiyyatdır. Dünyada o qədər gözəl kitablar var ki, ömrümüz heç onların yarısının yarısını

da oxumağa bəs eləməz. Kitabların arasından gərək yaxşılarını seçəsiniz. Beyninizdə yaranan cürbəcür suallara dürüst cavab verən kitabları seçin. O kitabları ki, bizi öz cəmiyyətimizlə, başqa millətlərlə tanış edir, nöqsanları üzə çıxarır. Baş qatan və ya qorxu yaradan mənasız kitablar ancaq cırıb yandırmaq üçün işə yaraya bilər.

Uşaqlar nağılları, hekayələri həvəslə oxuyurlar. Dəyərli nağıllar sizi insanlarla, həyatın özü ilə tanış edir, xəstəliklərin səbəbini izah edir. Hekayə oxumaq, sadəcə, əyləncəli məşğuliyyət deyil. Ona görə mən də istəməyəm ki, ağıllı uşaqlar mənim hekayələrimi, sadəcə, əyləncə xatirinə oxusunlar.

Səməd Behrəngi

Çillə gecəsi idi. Qoca balıq dənizin dibində nəvənəticələrindən on iki minini başına yığıb onlara nağıl danışdı:

– Biri var idi, biri yox idi, bir Balaca Qara Balıq var idi. O, anası ilə birgə arxda yaşayırdı. Həmin arx dağın boz qayalarından süzülüb dərənin dibiyə axırdı.

Balaca Qara Balıq və anasının yuvası tavanı yosunlardan ibarət qara bir daşın arxasında idi. Onlar gecələr yosunların arasındaca yatırdılar. Balaca balığın bircə arzusu var idi, o da yuvalarından ay işığını görmək.

Ana və bala səhərdən axşama qədər gah bir-birinin ardınca düşüb üzür, gah o yana-bu yana gedib gəlir, gah da başqa balıqlara qoşulub sürətlə bircə qarış yerdə gəzişirdilər.

Balaca Qara Balıq anasının bircəsi idi – ananın tökdüyü on min kürüdən təkə bu balaca salamat çıxmışdı.

Bir neçə gün idi ki, o fikrə dalır, az danışırdı. Tənbəl-tənbəl, könülsüz elə hey o tərəf-bu tərəfə gedib geri üzür, çox vaxt anasından geri qalırdı. Anası əvvəlcə elə bilirdi ki, balasının, sadəcə, kefi yoxdur, tezliklə keçib-gedər. Amma, sən demə, Balaca Qara Balığın dərdi varmış...

